

Зміст

<i>1. Індустрія управління активами. Загальний огляд</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ</i>	<i>3</i>
<i>2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами</i>	<i>3</i>
<i>2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів в управлінні</i>	<i>3</i>
<i>2.3. Структура активів НПФ в управлінні</i>	<i>4</i>

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 2-му кварталі 2020 року, за даними УАІБ, кількість **компаній з управління активами** не змінилася – **297**. За цей період жодна КУА не була ані створена, ані ліквідована.

На кінець червня 278 КУА мали в управлінні від одного до 52-х фондів, а понад 98% від усіх таких КУА управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У квітні-червні 2020 року було зареєстровано 50 нових ІСІ. З урахуванням фондів, які закрилися, станом на 30.06.2020 загальна кількість **зареєстрованих ІСІ** збільшилася до **1971**, на 2,3% за квартал.

Кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих, «визнаних» фондів)**, зростала одинадцятий квартал поспіль – до **1397** (+2.9% за 2-й квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.06.2020 року залшлася рівною **60** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 48 відкритих, 6 корпоративних та 6 професійних фондів. Всього активами НПФ управляли 34 КУА.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, у 2-му кварталі 2020 року не змінилася, як і кількість КУА, що надавали такі послуги: станом на 30.06.2020 одна така компанія управляла активами **двох** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні загальні активи в управлінні КУА зросли на 2.8% за 2-й квартал 2020 року (за останні 12 місяців – на 11.3%) і на кінець червня сягнули **377 182 млн. грн.**

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 2-му кварталі 2020 року зросли також на 2.8%, а з початку року – на 6.2%, до **375 201 млн грн.** Річний приріст у червні прискорився до +11.2%.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), станом на 30.06.2020 становили **370 998 млн грн** (рис. 7). За 2-й квартал 2020 року вони зросли на 4.0%, а за останній рік – на 12.7%. Зростання зафіксовано в усіх секторах ІСІ за типами фондів та способами розміщення, окрім закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних), а проте знову венчурні фонди (+4.1% за квартал, +13.7% за рік) забезпечили основу приросту активів галузі.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ («визнаних») станом на 30.06.2020 сягнула **289 685 млн грн.** У 2-му кварталі вона зросла на 5.6%, з початку року – на 10.9%, а за останні 12 місяців – на 13.7%.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі 2020 року прискорили зростання майже втричі – до 9.2% (за рік – до 19.9%). Станом на 30.06.2020 вони досягли **1 805 млн грн.**

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА продовжувала збільшуватися двозначними темпами: +19.9% за 2-й квартал (+69.5% на річному проміжку). На кінець червня 2020 року вони досягли найбільших за весь час **157 млн грн.**

2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ

2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами

Ринок управління активами недержавних пенсійних фондів у 2-му кварталі 2020 року загалом продовжував зростати, хоча кількість його учасників залишалася сталою.

Кількість компаній, які управляли активами НПФ, за даними УАІБ на 30.06.2020, як і раніше, дорівнювала 34-м. Ці КУА мали в управлінні ті самі **60**

пенсійних фондів¹. Із них 32 КУА продовжували управляти активами 48-ми відкритих НПФ, 5 – активами 6-ти корпоративних НПФ та 6 – активами 6-ти професійних НПФ (табл. 1).

Частка відкритих НПФ за кількістю фондів в управлінні, без урахування КНПФ НБУ, у червні 2020 року становила 80.0% (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2020 року

Вид НПФ	30.06.2019	31.12.2019**	31.03.2020	30.06.2020	Зміна за 2-й квартал 2020	Зміна з початку року	Зміна за рік
Відкриті	45	46	48	48	0.0%	4.3%	6.7%
Корпоративні	7	6	6	6	0.0%	0.0%	-14.3%
Професійні	6	6	6	6	0.0%	0.0%	0.0%
Всього	58	58	60	60	0.0%	3.4%	3.4%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ. ** Дані на початок року не включали НПФ з активами в управлінні тих КУА, що не подали відповідну річну звітність за 2019 рік на момент підготовки відповідного Огляду.

2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів в управлінні

Сукупні активи усіх НПФ в управлінні, **включно з КНПФ НБУ**, у 2-му кварталі 2020 року повернулися до зростання і додали 8.6% (після -1.2% за 1-й квартал), до **3 373 млн грн**.

При цьому активи фонду Нацбанку зросли менше, на 7.8%, що призвело до подальшого зниження ваги цього КНПФ у сукупному обсязі активів усіх НПФ із 46.8% у березні до 46.4% у червні (рис. 1).

Основний внесок у загальний приріст з точки зору зведеного портфелю активів пенсійних фондів зробило збільшення сукупної вартості пакетів

державних облігацій (ОВДП) на 20.1% (після -7.6% у 1-му кварталі), до 1 602 млн грн, а також – облігацій місцевих позик – на 133.0%, до 68 млн грн.

З початку 2020 року активи усіх НПФ разом також зросли (+7.3%), причому вирішальну роль тут зіграли фонди в управлінні КУА, у той час як КНПФ НБУ несуттєво зріс за цей час (+1.7%), компенсуювши у квітні-червні втрати за січень-березень.

Річна динаміка сукупних пенсійних активів значно прискорилася: +16.6% на кінець червня після +9.8% у березні.

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.06.2020 р.

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Вартість активів НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі 2020 року зросла на 9.2% (після +3.1% у 1-му) і станом на 30.06.2020 досягла **1 806 млн грн.**

За перше півріччя 2020 року ці активи зросли на 12.7%, а за останні 12 місяців у червні – прискорилися до +20.0% (із +16.1% у березні).

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2020 року

Вид НПФ	30.06.2019		31.12.2019		31.03.2020		30.06.2020		Зміна активів НПФ в управлінні			
	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	за 2-й квартал 2020 року, %	з початку 2020 року, %	за рік, %	за рік, млн грн
Відкриті	1 108.8	45	1 180.4	45	1 233.1	46	1354.6	48	9.9%	14.8%	22.2%	245.8
Корпоративні	258.3	6	281.4	4	279.9	4	304.9	4	8.9%	8.3%	18.0%	46.6
Професійні	138.0	6	141.4	6	140.5	6	146.9	6	4.6%	3.9%	6.4%	8.9
<i>Всього*</i>	<i>1 505.1</i>	<i>57</i>	<i>1 603.2</i>	<i>55</i>	<i>1 653.4</i>	<i>56</i>	<i>1806.3</i>	<i>58</i>	<i>9.2%</i>	<i>12.7%</i>	<i>20.0%</i>	<i>301.2</i>
КНПФ НБУ	1 387.8	1	1 540.1	1	1 453.1	1	1 566.7	1	7.8%	1.7%	12.9%	178.9
Разом**	2 892.9	58	3 143.3	56	3 106.5	57	3 373.0	59	8.6%	7.3%	16.6%	480.1

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ. Дані на початок року не включали НПФ з активами в управлінні тих КУА, що не подали відповідну річну звітність за 2019 рік на момент підготовки відповідного Огляду. ** Розрахунки станом на 30.06.2019, 31.12.2019 та 31.03.2020 - за даними Нацфінтослуг, станом на 30.06.2020 - за даними звітів КУА щодо НПФ в управлінні та даними КНПФ НБУ.

Активи **відкритих** НПФ в управлінні додали 9.6% за квітень-червень 2020 року (після +4.5% за 1-й квартал), що частково було наслідком більшої кількості звітів щодо фондів цього виду за 2-й квартал (+2 НПФ). Частка цього сектору ринку за пенсійними активами в управлінні (без урахування КНПФ НБУ) на кінець червня збільшилася до 75.0% із 74.6% у березні. На 30.06.2020 його активи в управлінні сягнули **1 355 млн грн.**

Корпоративні НПФ в управлінні КУА (без КНПФ НБУ) мали приріст активів в управлінні за квітень-червень 2020 року на 8.9% (після 0.5% у 1-му). На кінець березня вони дорівнювали **280 млн грн.**

Професійні пенсійні фонди, що були найменшим за активами в управлінні сектором НПФ, вкотре мали найслабшу квартальну динаміку: +4.6% у квітні-червні 2020 року, після -0.6% у січні-березні. Їхній обсяг на 30.06.2020 становив **147 млн грн.**

2.3. Структура активів НПФ в управлінні

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка **цінних паперів** у 2-му кварталі 2020 року збільшилася з 54.7% до **58.6%** (рис. 2). Це відбулося завдяки зростанню сукупної вартості інвестицій пенсійних фондів у фондові інструменти у

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні на 30.06.2020 знову були **корпоративні** НПФ, умовний середній фонд серед яких мав близько 76 млн грн (після 70-ти у березні), за незмінної кількості діючих фондів цього виду (чотири).

Серед **відкритих** НПФ, кількість звітів яких за 2-й квартал 2020 року збільшилася на два – до 48-ми, тепер було три – з нульовими активами (на один більше, ніж на кінець березня). Загалом вони мали у середньому 28.2 млн грн на кінець червня (після 26.8 млн грн у березні).

Професійні НПФ, за незмінних 6-ти фондах у секторі, і далі були найменшими: середній такий фонд мав 24.5 млн грн у червні 2020 року, після 23.4 млн грн у березні.

квітні-червні на 17.0%, тобто удвічі стрімкіше, ніж активи фондів загалом.

Відносно найбільше вкладення у цінних паперах додали у сукупній вартості у **корпоративних** фондах (+31.9%, після -1.0% 1-му кварталі), де пакет

ОВДП збільшився майже на чверть, а муніципальних облігацій – у 2.3 раза.

Двозначний приріст інвестицій у фінансових інструментах також мали відкриті НПФ (+14.5%) – за рахунок вкладень в облігації, зокрема, державні та муніципальні.

Сукупна вартість цінних паперів в активах професійних НПФ в управлінні зросла за 2-й квартал на 9.4%, головний внесок у які зробили вкладення в ОВДП.

Кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних) у квітні-червні 2020 року, як і у 1-му кварталі, зросли тільки у секторі відкритих фондів, а в інших секторах – суттєво зменшилися.

Загалом по усіх активах НПФ в управлінні КУА, сума грошей за 2-й квартал скоротилася на 0.7%. Врешті, вага грошей в активах в управлінні у цей період, на відміну від попереднього кварталу, в цілому впала – з 42.1% у березні до **38.3%** у червні.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.06.2020 р., млн грн

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	766	542	10	27	9
Корпоративні	188	117	0	0	0
Професійні	104	32	0	7	4
Всього	1 058	691	10	34	13

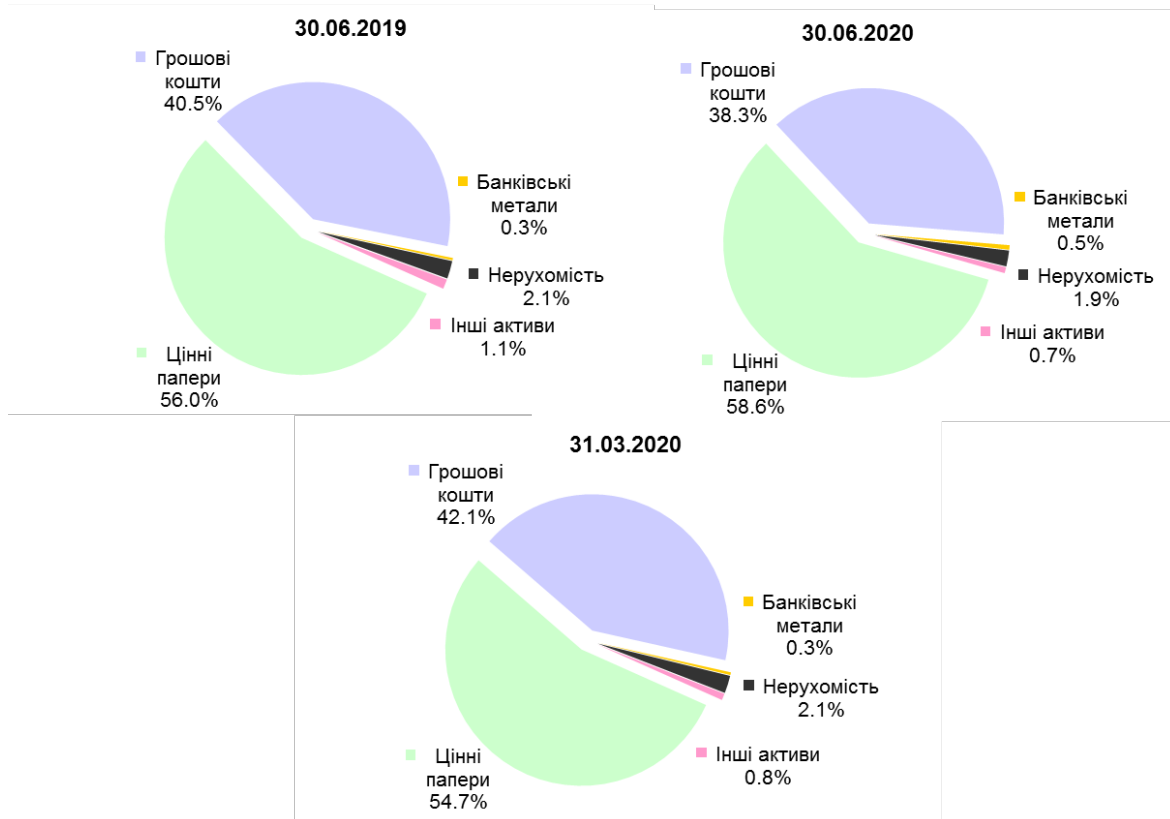

Рис. 2. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2020 року та за рік

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, вага **цінних паперів** у 2-му кварталі 2020 року також підвищилася – з 51.4% у березні до **57.1%** у червні. Це було не лише вище рівня на початку року, а й ніж рік тому (57.0%).

Зумовлено це збільшенням обсягу активів в інструментах фондового ринку на 20.5% (після -8.1% за 1-й квартал), у той час як сукупні **грошові кошти** зросли тільки на 2.2% (після +7.6%). Тож вага останніх у пенсійних активах усіх НПФ у цілому опустилася з 42.1% у березні до 39.6% у червні (рис. 3).

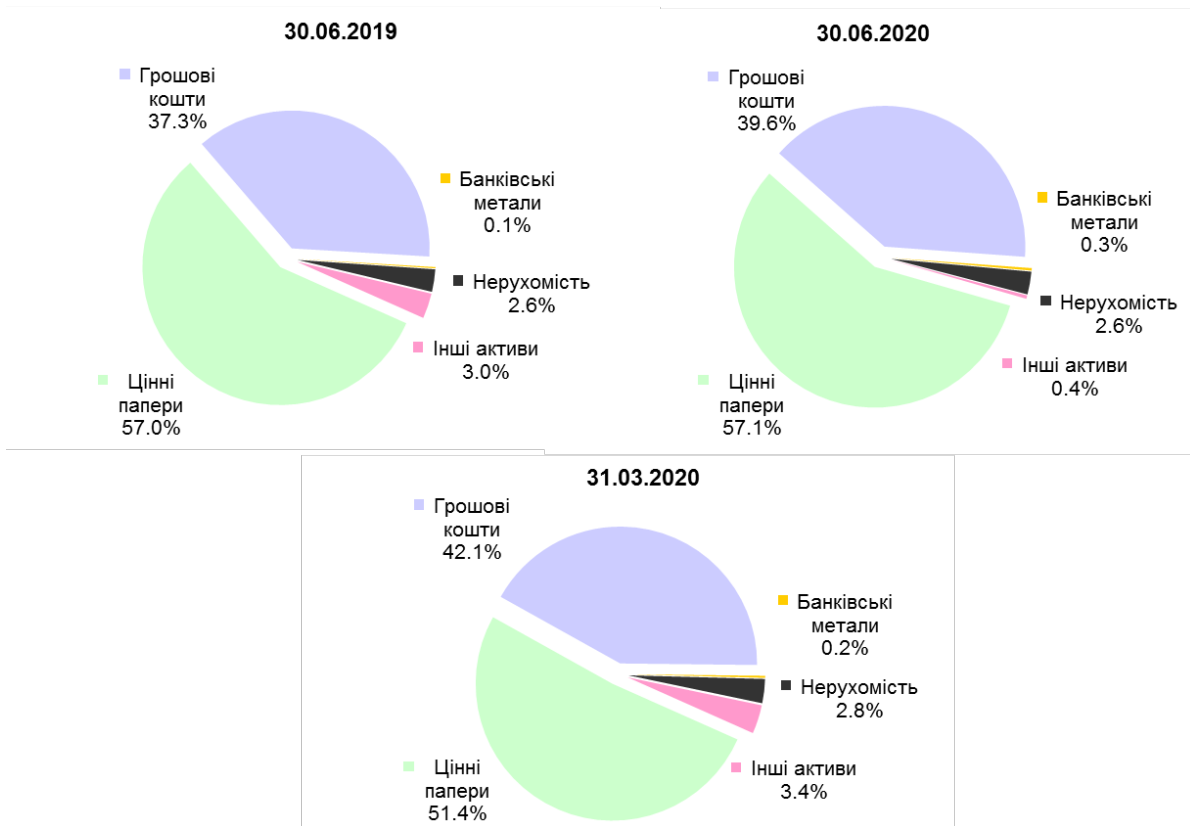

Рис. 3. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2020 р. та за рік

Що стосується динаміки різних складових активів у **цінних паперах** за видами НПФ, то у **відкритих** фондах у 2-му кварталі 2020 року відносно найбільше зросли вкладення в **муніципальних облігаціях** (+118.1%, після +41.5% у 1-му). Їхній загальний обсяг на кінець червня становив майже 36 млн грн, що вивело їх на третю позицію у зведеному портфелі цього сектору, змістивши акції.

Найбільший абсолютний приріст вартості зведеного пакета в активах цих НПФ в управлінні знову мали **державні облігації (здебільшого ОВДП)**, обсяг яких досяг майже 590 млн грн (+69 млн. грн., +13.3% за 2-й квартал). Серед чинників цього зростання – підвищена привабливість ОВДП у цей період завдяки дещо вищим ставкам на тлі розгортання «коронакризи», та ще й у несприятливий для України період найбільших виплат за державним

боргом. Врешті, частка ОВДП в активах відкритих НПФ зросла з 42.2% у березні до 43.5% у червні.

Також у квітні-червні збільшився пакет **корпоративних облігацій** – на 11.6%. Це зберегло за ними другу за розміром частку серед фінансових інструментів в активах в управлінні цього сектору НПФ: 8.2%.

І лише сукупна вартість **акцій** зменшилася – на 2.7% (після +6.6% за попередній квартал), що цілком відповідало динаміці ключових індексів фондового ринку у 2-му кварталі.

Загалом, частка цінних паперів в активах сектору зросла з 54.1% у березні до **56.5%** у червні 2020 року (рис. 4).

В активах **корпоративних** НПФ інвестиції у цінних паперах у квітні-червні 2020 року зросли відносно найбільше: +31.9% (після -1.0% у 1-му). Основний внесок у це зробили вкладення в **ОВДП**, що збільшилися у сукупній вартості на 24.5% (після -11.1%).

Також, із низької бази, стрімко збільшувалися вкладення сектору в **муніципальні облигації**, обсяг яких зріс більш ніж удвічі (+134.1%, після появи вперше в активах сектору у 1-му кварталі). На кінець червня 2020 року ці інструменти були вже другими після державних облигацій у портфелі корпоративних пенсійних фондів. Їм поступилися **облигації підприємств**, обсяг яких майже не змінився у 2-му кварталі – як і незначний пакет **акцій**.

У цілому, частка цінних паперів в активах цього сектору НПФ у 2-му кварталі 2020 року збільшилася з 50.9% до **61.7%**.

У **професійних** пенсійних фондах сукупні вкладення у цінних паперах у 2-му кварталі 2020 року збільшилися на 9.4% (після +0.9% у 1-му). Двигуном цього зростання були інвестиції в **ОВДП** (+10.0%, після +0.5%). Також, другий квартал поспіль зростали вкладення у **корпоративних облигаціях** (+1.2%, після +1.8%) та в **акціях** (+0.7%, після +1.4%).

Врешті, вага державних облигацій у пенсійних активах професійних фондів піднялася з 44.3% у березні до 46.6% у червні, а цінних паперів загалом – із 67.8% до **70.9%**.

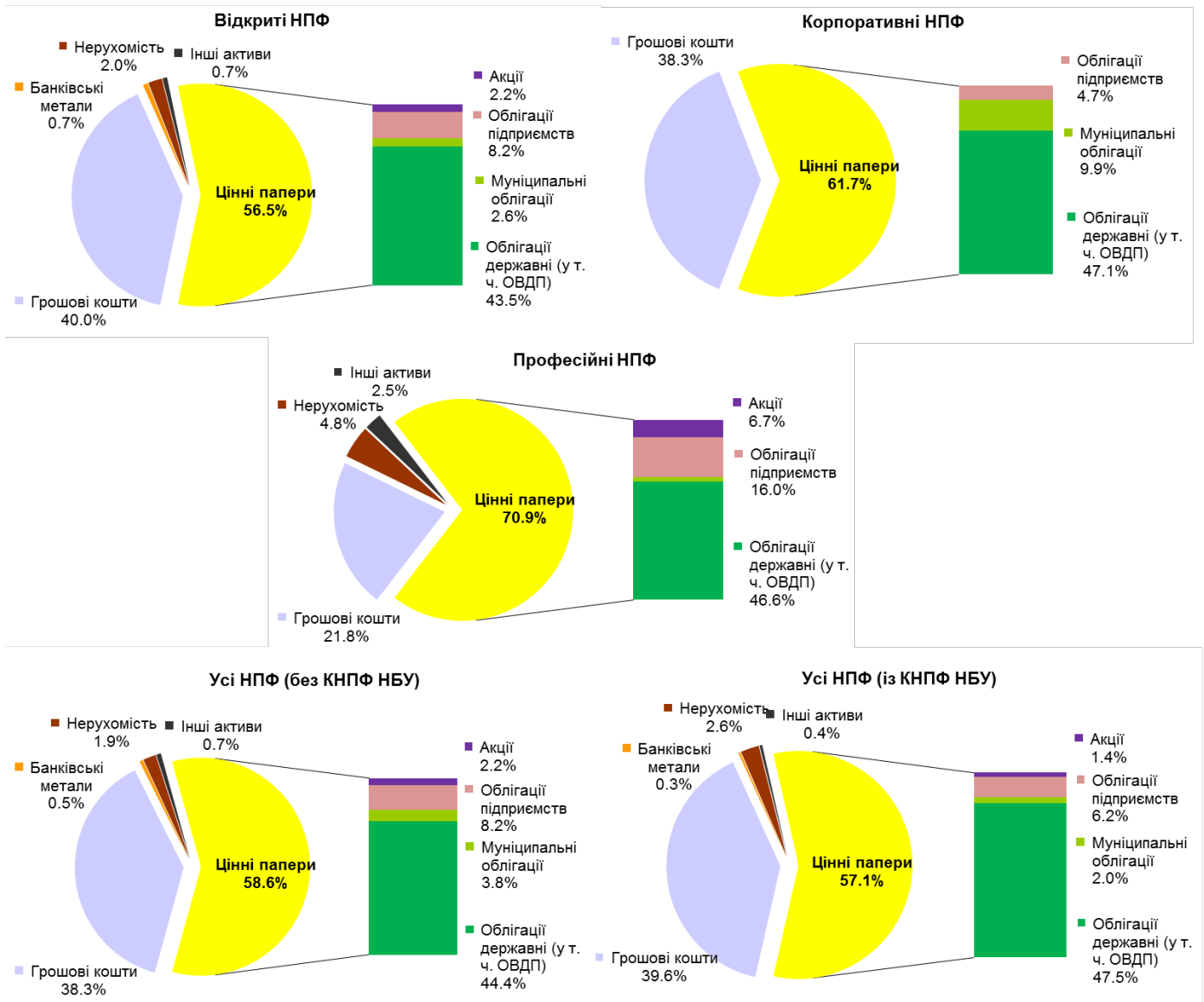

Рис. 4. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.06.2020 р.

Грошові кошти у банках у червні 2020 року залишалися другою найбільшою складовою активів усіх секторів НПФ в управлінні КУА, хоча їхня вага загалом зменшилася, як зазначено вище, через скорочення їхнього обсягу та зростання – цінних паперів.

За секторами НПФ, обсяг готівки, поточних рахунків та депозитів збільшився за 2-й квартал тільки у **відкритих** фондах (+3.4%, після +7.2% у 1-му). Оскільки це кількаразово поступалося темпу зростання портфеля цінних паперів у їхніх активах, вага грошей у цьому секторі НПФ понизилася з 42.5% у березні до 40.0% у червні.

У **корпоративних** НПФ сукупні кошти у банках скоротилися за 2-й квартал 2020 року на 15.0% (після -0.1% за 1-й). При зростанні активів цих фондів у цінних паперах майже на третину в цей період, це призвело до падіння їхньої ваги з 49.1% у березні до 38.3%.

У **професійних** НПФ обсяг грошей у квітні-червні також знову скоротився: -7.2%, після -4.7% у січні-березні. Врешті, частка грошей в активах цього сектору зменшилася з 24.5% до 21.8% його активів в управлінні.

Нерухомість на кінець червня 2020 року, як і раніше, мали в активах тільки **відкриті** та **професійні** НПФ. Її сукупна вартість в активах кожного з цих секторів за 2-й квартал дещо зменшилася, в умовах пониження цін на житло у столиці на 5% за цей час.

У **відкритих** фондах: -0.6% за 2-й квартал (після +0.4% за 1-й), що, на тлі динаміки інших складових активів сектору, зменшило вагу нерухомості в них із 2.2% у березні до 2.0% у червні.

У **професійних** НПФ її сукупна вартість зменшилася на 0.8% за квітень-червень 2020 року, а вага – з 5.0% до 4.8%.

Банківські метали у 2-му кварталі, як і раніше, були в активах тільки **відкритих** НПФ в управлінні. Подальше, хоч і сповільнене, зростання ціни золота на 3.6%, сприяло продовженню нарощення сукупної вартості вартості вкладень у ньому в активах цих фондів: +82.3% (після +6.8% у 1-му кварталі). Врешті, вага банківських металів в активах відкритих фондів в управлінні підвищилася з 0.4% у березні до 0.7% у червні 2020 року.

Додаткова інформація на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник НПФ: [Фонди в управлінні](#)